

DOODS EN DOOD

Brood en spelen, in het hongerjaar genaamd corona wordt het publiek met Koning Voetbal op tv toch nog iets gegund. Wordt de maatschappelijke waarde van topsport door sportsceptici, sportanalfabeten en sportnegationisten nog weleens in vraag gesteld, kan de troostende functie van sportief spektakel in de media deze dagen niet genoeg worden benadrukt. Het inspireerde collega-hoofdredacteur van *Sport & Strategie Nederland* Frans Oosterwijk tot de oproep om topsporters "op te nemen in het walhalla van onmisbare beroepen, met maar één doel, ons dagelijks bestaan verlichten."

De liefhebber van het halfvolle glas is al lang blij dat de bal rolt, de aanhanger van het hallege glas emmert dat de stadions zo hol kinken zonder gevulde tribunes. Zonder publiek is voetbal misschien niet enkel wat doods, maar – veel erger – binnenkort ook in niet weinig gevallen gewoon dood. Onmisbare beroepen zouden in deze tijden ook beschermde beroepen moeten zijn. (MH)

JEROEN SCHEERDER

Democratische labo's in quarantaine

Eind oktober 2020. Een nieuwe coronagolf waart volop over België waardoor verstrengde maatregelen zich opdringen. Net als in het voorjaar gaat het land opnieuw in een lockdown light.

Voor een tweede maal in hetzelfde kalenderjaar worden contact- en zaalsporters op non-actief gezet. Het stilleggen van het quasi volledige georganiseerde doesportleven zal spoedig volgen. Wekenlang zullen er geen competities noch evenementen kunnen plaatsvinden. Met maximaal vier personen buiten het gezin afspreken om bijvoorbeeld samen te fietsen, lopen of wandelen mag evenwel nog steeds. En ook voor profsport wordt een (economische) uitzondering gemaakt, zij het dan zonder livepubliek. Het sportief entertainen en trainen liggen echter op hun gat. De sportclub op slot, de clubsport in quarantaine. Een maatschappelijke pauze als sportieve recuperatie? Of een te vroege winterstop voor competitiebeesten?

Uit wetenschappelijk onderzoek naar de deelname van de Vlaming aan het verenigingsleven blijkt clubsportparticipatie steevast het hoogst te scoren. Zo geeft de meest recente peiling aan dat bijna een kwart van de vijftienplussers actief lid is van een sportclub. Hoewel dat cijfer gedurende de voorbije vijftien jaar niet meer toenam, is wel duidelijk dat dit type van lidmaatschap er met kop en schouders boven uitsteekt. Vervolledigen de top vijf, weliswaar op respectabele afstand: hobbyclubs (6%), verenigingen voor amateurkunstbeoefening (5%), ouderenverenigingen (4%) en verenigingen die mensen met een beperking, ouderen, kansarmen of zieken helpen (4%). Of anders geformuleerd: het sluiten van sportclubs heeft een directe impact op het sociale leven van een vierde van de bevolking. Het wekelijkse sportplezier, maar ook het daaraan verbonden sociale

contact valt immers grotendeels weg. Of hoe heel wat "intermenselijkheid" teloor dreigt te gaan. Natuurlijk dient de clubgeorganiseerde sportsector zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Dat doet hij ook. Vermoed wordt immers dat zeker het indoorsporten mee oorzaak is van de hausse aan besmettingen. Er zijn niet alleen de interacties op het sportterrein, maar ook in de kleedkamers en de kantine alsook met en onder het publiek, zoals er ook de verplaatsingen van en naar het sportgebouwen zijn. Stuk voor stuk activiteiten met een relatief hoog risico op besmetting. In tijden van een pandemie speelt een populair draagvlak hebben blijkbaar niet in het voordeel. De clubsport blijkt buitenspel gezet door een minuscuul virusje.

Of niet? Een recente studie naar sportclubs in tien Europese landen onderstreept de maatschappelijke rol die deze vrijetijdsverenigingen spelen. Meer bepaald worden de sociaal-politieke functies benadrukt die sportclubs uitoefenen. Het is ook deze meerwaarde die publieke ondersteuning legitimeert, bijvoorbeeld in de vorm van overheidssubsidies. Naast het potentieel dat clubs wordt toegeschreven inzake gezondheidspromotie, het bevorderen van sociale integratie en het kansen geven aan heel wat vrijwillig engagement, worden eveneens de inspraak en besluitvorming op basis van democratische principes geprezen. De vaak strak formalistische organisatiestructuur van sportclubs gaat klaarblijkelijk hand in hand met een eerder informele, democratische cultuur die in heel wat clubs spontaan aanwezig is. De sportclub zou een school zijn

waar spelenderwijs de spelregels van de democratie (aan) geleerd worden. Georganiseerde sport als oefening om georganiseerd van mening te verschillen. De sportclub als democratisch labo waarin van kleins af geëxperimenteerd wordt. Dat potentieel is wellicht onbetaalbaar, mogelijk ook onvervangbaar.

Wordt met het stilleggen van het clubgeorganiseerde sportleven ook een stuk democratische ruimte om hold geplaatst? Immobiliseert clubinactief het democratische initiatief? Of slaagt de sportclub erin om juist in crisistijd iets te blijven betekenen, voor haar leden en voor de samenleving? Deze keer niet op het veld maar op afstand, opdat men voeling zou houden met burgers, zoals politici, leerkrachten en geestelijken dat ook trachten te doen ten aanzien van hun respectievelijke adepten? Opdat corona ons misschien wel in ons kot kan jagen, maar allerminst kan isoleren in een maatschappelijke leegte? Juist nu, wanneer stille eenzaamheid en het democratische deficit om de hoek loeren? De eerste coronagolf leerde ons in ons huis te blijven maar ook te blijven bewegen. Meer dan ooit is duidelijk dat tevens met elkaar in contact blijven van levensbelang is. Er wacht de sportclubsector een financiële aderlating, zo werd reeds door economen berekend. Het becijferen van het verlies aan sociaal kapitaal waar sportclubs eveneens voor staan, is mathematisch wellicht minder evident. Misschien kan die schade beperkt worden, bijvoorbeeld door niet te verleren hoe met elkaar te praten en met elkaar te blijven omgaan in donkerdere dagen. Burgers blijven verbinden en met elkaar in contact laten komen, even niet lieflijk maar des te meer sociaal. Is dat niet de kracht die sportclubs ook hebben? ■

Prof. Jeroen Scheerder is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de KU Leuven.